

สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผล โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

Canonical Correlation Analysis between Participatory Management and Effectiveness of The Small Size Secondary School

อุบลรัตน์ กรุดมณี

Ubonrat Krudmanee

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Department of Educational Administration, Silpakorn University, Thailand

E-mail: Ubonrat_kit@yahoo.com

Received April 21, 2022; Revised August 25, 2022; Accepted September 16, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อทราบองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และ 3) เพื่อทราบสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 94 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 282 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท จำแนกตามภูมิภาค การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ 2) การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 6) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

2. ประสิทธิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประเมินผลการเรียนรู้ 2) ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน 3) การมีส่วนร่วมของนักเรียน

4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การวางแผนโปรแกรม 6) ความร่วมมือของบ้าน โรงเรียนและชุมชน และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกองค์ประกอบ

3. สหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ประสิทธิภาพของโรงเรียน; โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

This Article aimed to study (1) the factor of the participatory management of the small size secondary school (2) the factor of effectiveness of the small size secondary school and (3) the canonical correlation between participatory management and effectiveness of the small size secondary school. The samples were 94 of the small size secondary school where the respondents were school director, head department and chairman of school committee from each school totally 282 respondents. The research instruments were the semi-structured interview and the opinionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis and canonical correlation analysis. The research results were found as follows;

1. The factor of the participatory management of the small size secondary school consisted of 1) developing effective personnel 2) communicating and utilizing information 3) leadership of administrators 4) creating atmosphere and commitment 5) participating in school administration and 6) goal setting.

2. The factor of the effectiveness of the small size secondary school consisted of 1) assessment for, as and of learning 2) school and classroom leadership 3) student engagement 4) curriculum, teaching and learning 5) pathways planning and programming pathways 6) home, school and community partnerships accurate harmony with empirical data.

3. The canonical correlation between participatory management and effectiveness of the small size secondary school had relation.

Keywords: Participatory Management; School Effectiveness; The Small Size Secondary School

บทนำ

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศมีความยั่งยืนได้นั้น คือการพัฒนาคุณภาพคน โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติในมาตรา 54 ไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหัวใจหลักของการพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา พลังการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการใช้หลักการบริหารแบบกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม ตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น ตลอดจน ลูเนนเบิร์กและออนสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, 2012) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการคิดอย่างเป็นระบบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน การทำงานเป็นทีม มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบปัญหาหลายด้าน ไม่สามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ขาดความพร้อมด้านปัจจัย จำนวนครูที่ไม่เพียงพอ และงบประมาณที่มีจำกัด และมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ มีผลคะแนนเฉลี่ยปี 2562–2563 ร้อยละ 32.51 น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและบรรลุตามเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการบริหารเพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพการศึกษาและส่งผลให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสหสัมพันธ์คานานิคอระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2. เพื่อทราบองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อทราบสหสัมพันธ์คานาโคลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบ
2. องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบ
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

การทบทวนวรรณกรรม

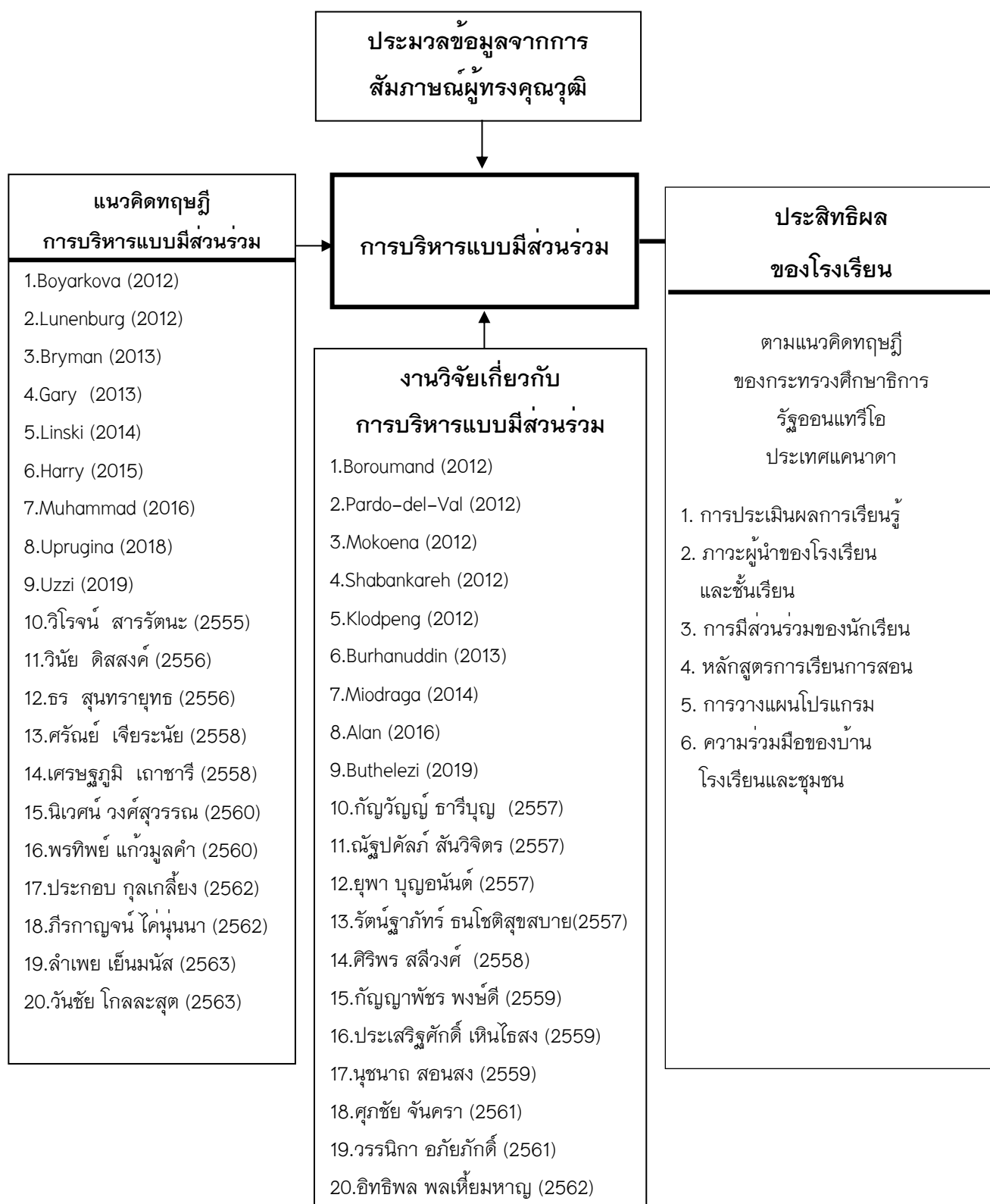
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสหสัมพันธ์คานาโคลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ รัฐออนแทรีโอ ประเทศแคนาดา ประกอบด้วย 1) การประเมินผลการเรียนรู้ 2) ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน 3) การมีส่วนร่วมของนักเรียน 4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การวางแผนโปรแกรม 6) ความร่วมมือบ้าน โรงเรียนและชุมชน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย โดยผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีประสิทธิผลโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ รัฐออนแทรีโอ ประเทศแคนาดา มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแผนแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (The-One-Shot, Non-Experimental Case Study Design) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,098 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 282 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ด้วยตนเอง ส่วนการเก็บข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 แบบ คือ ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในพื้นที่ใกล้เคียง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บข้อมูลในพื้นที่ห่างไกล โดยได้รับแบบสอบถามการวิจัยกลับคืนมาครบ ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น มี 3 ตอน โดยใช้สถิติดังนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไป ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
 - 2.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป
4. การวิเคราะห์ประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis)

ผลการวิจัย

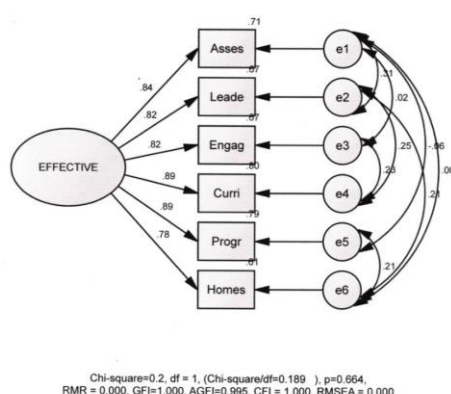
1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ 2) การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 6) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและจำนวนตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	จำนวนตัวแปร
1	การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ	18
2	การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ	13
3	การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร	6
4	การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน	5
5	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษา	5
6	การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	5
รวม		52

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 52 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีจำนวนตัวแปรมากที่สุด จำนวน 18 ตัวแปร รองลงมา ด้านการติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ จำนวน 13 ตัวแปร ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 6 ตัวแปร ด้านการสร้างบรรยากาศและความผูกพัน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษา และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีจำนวนตัวแปรเท่ากัน คือ 5 ตัวแปร ตามลำดับ

2. องค์ประกอบประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประเมินผลการเรียนรู้ 2) ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน 3) การมีส่วนร่วมของนักเรียน 4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การวางแผนโปรแกรม 6) ความร่วมมือของบ้าน โรงเรียนและชุมชน และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกองค์ประกอบ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 2 แสดงความสอดคล้องขององค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
1.ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2) / df)	< 3.00	0.189	ผ่านเกณฑ์
2.ค่าไค-สแควร์ (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญ ค่า p-value > 0.05	ไม่มีนัยสำคัญ 0.664	ผ่านเกณฑ์
3.ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR)	< 0.05	0.000	ผ่านเกณฑ์
4.ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	> 0.90	1.000	ผ่านเกณฑ์
5.ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI)	> 0.90	0.995	ผ่านเกณฑ์
6.ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI)	> 0.90	1.000	ผ่านเกณฑ์
7.ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	< 0.08	0.000	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กทุกองค์ประกอบผ่านเกณฑ์ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนสอดคล้อง ได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) ได้ค่า 0.189 ค่า p-value ได้ค่า 0.664 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR) ได้ค่า 0.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ได้ค่า 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI) ได้ค่า 0.995 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ได้ค่า 1.000 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) ได้ค่า 0.000

3. สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของคาโนนิคอลฟังก์ชันที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตัวแปร	ฟังก์ชันที่ 1			
	Standardized Canonical weight	Canonical Loading	Canonical Cross-Loading (r)	r ² (%)
การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ	-.409	-.923	-.682	46.51
การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ	-.507	-.933	-.690	47.61
การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-.016	-.635	-.470	22.09
การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน	-.169	-.739	-.546	29.81
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	.133	-.677	-.501	25.10
การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	-.156	-.669	-.495	24.50
Rc	54.76			
การประเมินผลการเรียนรู้	-.359	-.903	-.668	44.62
ภาวะผู้นำของโรงเรียนและห้องเรียน	-.406	-.939	-.694	48.16
การมีส่วนร่วมของนักเรียน	-.073	-.725	-.536	28.73
หลักสูตรการเรียนการสอน	-.105	-.848	-.627	39.31
การวางแผนโปรแกรม	.022	-.810	-.599	35.88
ความร่วมมือของบ้าน โรงเรียนและชุมชน	-.322	-.859	-.635	40.32

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลฟังก์ชันที่ 1 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีความสัมพันธ์กัน (Rc=54.76) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเส้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศมีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลสูงสุด ส่วนความสัมพันธ์เชิงเส้นประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่าเป็นพหุองค์ประกอบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ 2) การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 6) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกมิติ ไบรย์แมน (2013) ได้กล่าวถึง

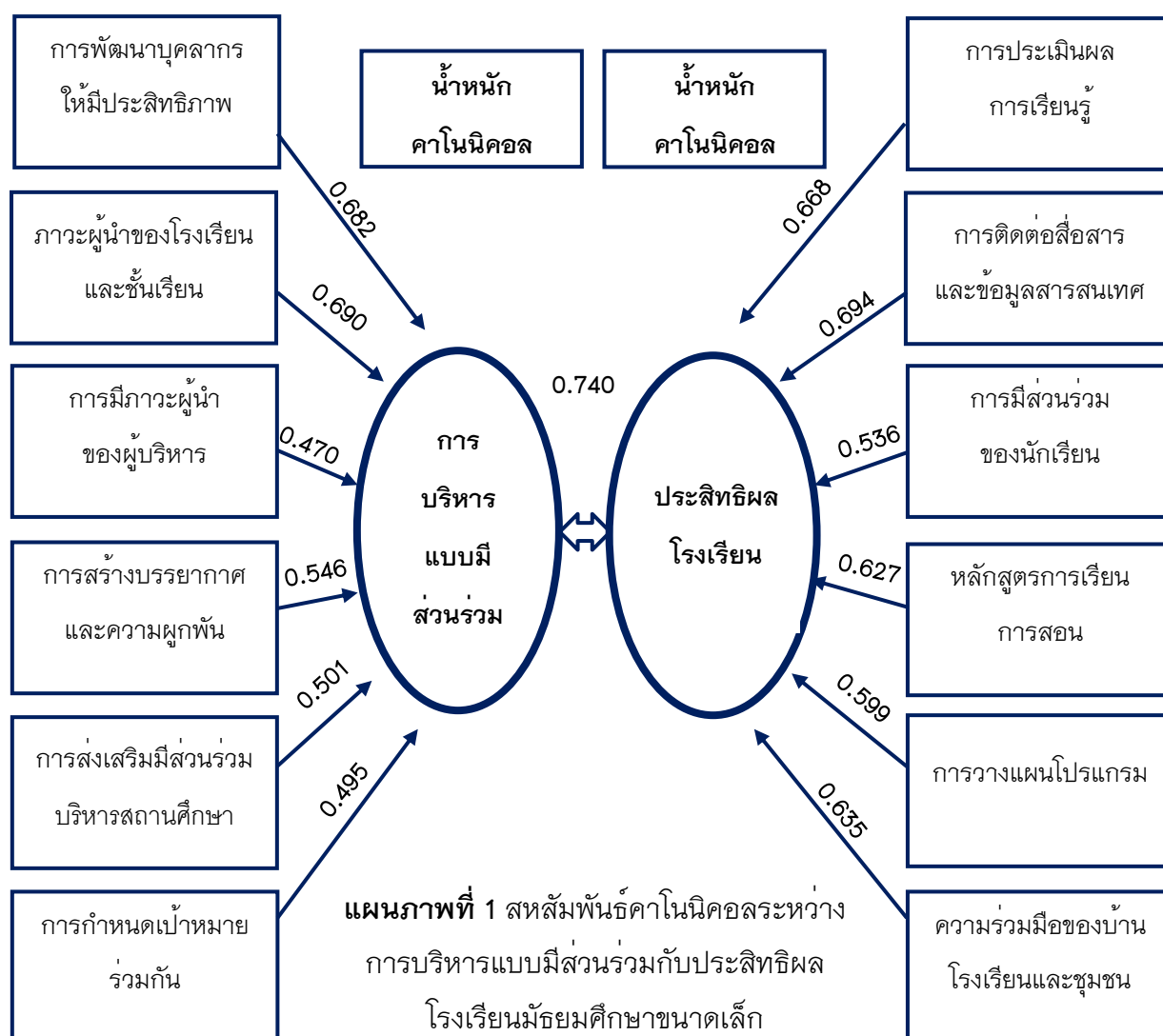
องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีหลายองค์ประกอบ ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญในทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับธร สุนทรายุทธ (2556) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การร่วมดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนการประเมินผล โดยปรัชญาการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเน้นการทำงานในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย การร่วมแก้ปัญหาและการกระตุ้นให้การทำงานมีประสิทธิภาพสำเร็จตามเป้าหมาย และรัตนฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย (2557) พบว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นพหุองค์ประกอบ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการสื่อสารภายในองค์กร 3) ด้านบรรยากาศภายในองค์กร 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงาน 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมโดยวิธีวิจัยและพัฒนา

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่าเป็นพหุองค์ประกอบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน หลักสูตรการเรียนการสอน การวางแผนโปรแกรม และความร่วมมือของบ้าน โรงเรียน และชุมชน และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า องค์ประกอบประสิทธิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการ รัฐออนแทรีโอ ประเทศแคนาดา (2013) ได้ดำเนินการนำทฤษฎีประสิทธิผลของโรงเรียนทำการศึกษาเป็นระยะเวลาหลายปี ดำเนินการทดลองใช้ในโรงเรียนและนำมาพัฒนาและปรับปรุงจนได้มาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับต่อผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับนักการศึกษาและงานวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นพหุองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศกนก ณ พัทลุง (2556) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นพหุองค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมที่ชัดเจนและมั่นคง 2) มีมาตรฐานและความคาดหวังสูง 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) มีวัฒนธรรมของการสื่อสารและความร่วมมืออย่างทั่วถึง 5) หลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน 6) การกำกับการเรียนรู้และการสอนอย่างสม่ำเสมอ 7) การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีจุดเน้น 8) สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ และ 9) การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ในทำนองเดียวกับ อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ (2562) พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ เป็นโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ระหว่างองค์ประกอบที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียน 5 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านสมรรถนะของครู 3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และกระบวนการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านวิธีการบริหาร 2) ด้านจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3. สหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีความสัมพันธ์กัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรา ไชยดำ (2562) พบว่าแนวทางเสริมสร้างประสิทธิผลในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนเพราะมีความสัมพันธ์กัน และส่งผลให้เกิดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และการติดต่อสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศเป็นองค์ประกอบมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

สรุป

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาสหสัมพันธ์คาโนนิกอระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับ ประสิทธิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ 2) การติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การสร้างบรรยากาศและความผูกพัน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 6) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประเมินผลการเรียนรู้ 2) ภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน 3) การมีส่วนร่วมของนักเรียน 4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การวางแผนโปรแกรม 6) ความร่วมมือของบ้าน โรงเรียนและชุมชน ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องสหสัมพันธ์คาโนนิกอระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดและมีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวนมากที่สุด จึงมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2) จากผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นของประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักคาโนนิกอลสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมภาวะผู้นำของนักเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3) จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีความสัมพันธ์กันสูง ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในทุกองค์ประกอบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรนำผลการวิจัยและข้อค้นพบไปศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ และทุกระดับการจัดการศึกษา
- 2) ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
- 3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเชิงความเป็นเหตุเป็นผล โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์เชิงเส้น (Path analysis)
- 4) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยสถิติวิเคราะห์ SEM (Structural Equation Model)
- 5) ควรศึกษาความสัมพันธ์รายคู่ของตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาบุคลากรกับการประเมินผล การเรียนรู้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับภาวะผู้นำของโรงเรียนและชั้นเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของนักเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างบรรยากาศและความผูกพันกับหลักสูตรการเรียนการสอน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษากับการวางแผน โปรแกรม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับความร่วมมือของบ้าน โรงเรียน และชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกตุกนก ญ พัทลุง. (2556). *การพัฒนารูปแบบโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธร สุนทรายุทธ. (2556). *ทฤษฎีองค์กรและพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: เนติกุล.
- นุกูล ชูทอง. (2559). *ประสิทธิผลองค์กร*. กรุงเทพฯ: โอดี ออล พรินท์.
- นุชนาถ สอนสง. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตน์ฐาภัทร์ ธนโชติสุขสบาย. (2557). *ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- คุรุชัย จันครา. (2561). *กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). *ค่าสถิติพื้นฐานแสดงคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-Net ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่ ใหญ่พิเศษ*. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2564, จาก <https://data.go.th/dataset/it-16-08>
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- อมรา ไชยดำ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(61), 209–223.
- อิทธิพล พลเยี่ยมหาญ. (2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Boroumand, N. (2012). *The role of effective human resource factors in participative management: A comparative study between Indian and Iranian employees*. Faculty of Management Studies University of Delhi.
- Boyarkova, V. (2012). *Participative Management Style as A Team Stability*. Moscow: Leroy Merlin.
- Bryman, A. (2013). *Leadership and Organizations*. London: Taylor and Francis.
- Burhanuddin. (2013). *Participative management and its relationships with employee performance behaviour: a study in the university sector in malang Indonesia*. University of Adelaide.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G. Miskel. (2012). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. (9th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Linski, C.M. (2014). Transitioning to Participative Management. *Organization Development Journal*, 2(3), 17–26.
- Lunenburg, Fred C., and Allan C. Ornstein. (2012). *Educational Administration: Concept and Practices*. (6th ed.). Belmont: Wadsworth.
- Marzano, R.J. (2012). *Marzano Levels of School Effectiveness*. Bloomington: Business Development.
- Manuela, P. (2012). Participative management and its influence on organizational change. *Management Decision*, 50(10), 1843–1860.
- Shabankareh, A.N.T. and Rastgar, M. (2012). *The Relation between organization structure and participative management among the employees of physical education organization*. University Firoozabad Branch.

The Ontario Ministry of Education. (2013). *School Effectiveness Framework*. Ontario: Queen printer.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organization*. (8th ed.). New York: Pearson.

Yamane, T. (1973) *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Edition. New York: Harper and Row.